

SPOLOČNÉ URČENIE DOBIER

Rodinná katechéza 149-2020 (725)

www.inky.sk

týždeň po 23. 8. 2020

„Nepokradneš!“ (Ex 20, 15; Dt 5, 19; Mt 19, 18).

BOŽIE SLOVO:

(Lk 12,32-34)

Čítanie zo sv. evanjelia podľa Lukáša: *Neboj sa, maličké stádo, lebo vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo. ³³ Predajte, čo máte, a rozdajte ako almužnu! Robte si mešce, ktoré sa nezoderú, nevyčerpateľný poklad v nebi, kde sa zlodej nedostane a kde mol' neničí. ³⁴ Lebo kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2402 – 2406)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 354, 237, 337, 349)

Vlastníctvo vecí je niečo, čo je našim právom, ale súčasne našim nástrojom, ktorý neslúži sám sebe, ale zmyslu a účelu nášho života ne zemi a tým je naše zbožštenie sa v Bohu. Tak to už v samom začiatku píše Katechizmus: „Viera v jedného Boha nás vedie k tomu, aby sme všetko, čo nie je on, používali natoľko, nakoľko nás to k nemu približuje, a zriekali sa toho natoľko, nakoľko nás to od neho odvracia.“ (KKC 226). Správne využívanie majetku – ktorý mi bol viac zverený a prepožičaný Bohom do užívania, než že by som ho skutočne a v plnom zmysle vlastnil, veď „Pánova je zem i všetko, čo ju naplnia, okruh zeme aj tí, čo bývajú na ňom“ (Ž 24,1) a ako pripomína aj Katechizmus, „pravý kresťan nevlastní nič, čo by nemal považovať za spoločné s ostatnými; preto [kresťania] majú byť pripravení a ochotní odstraňovať biedu chudobných. Kresťan je správcom Pánovho majetku“ (KKC 952) – toto je potom východiskom aj pre naše prístupenie k Siedmemu prikázaniu a k jeho zmyslu. Poďme teda na to.

Prvou témou je práve toto: vzťah medzi všeobecným určením dohier a súkromným vlastníctvom. Pojem „všeobecné určenie dohier“ nemusí byť hneď zrozumiteľný. Katechizmus tento trochu krkolomný pojem vysvetľuje takto: „Na začiatku Boh zveril zem s jej zdrojmi spoločnému spravovaniu ľudstva, aby sa o ňu staralo, ovládalo ju svojou prácou a tešilo sa z jej plodov. Stvorené dobrá sú určené celému ľudskému pokoleniu.“ (KKC 2402) Kompendium sociálnej náuky Cirkvi k tomu dodáva: „Každý človek musí mať možnosť využívať blahobyt nevyhnutný na jeho plný rozvoj: princíp spoločného používania majetkov je „prvá zásada celého sociálno-etického poriadku. [...] Všetky ostatné práva akéhokoľvek druhu, vrátane práva na vlastníctvo a slobody obchodovania, sú podriadené tomuto, a preto nemajú mať, lež práve naopak, uľahčovať jeho uplatňovanie. A priviesť ich k svojmu pôvodnému určeniu je vážnou a naliehavou sociálnou povinnosťou.“ (bod 172)

Boh stvoril svet pre všetkých ľudí a pre každého jedného človeka. Všetko dobro celého sveta je určené všetkým ľuďom, aby s jeho pomocou boli slobodní a žili v podmienkach, ktoré im umožňujú dôstojný život a naplnenie jeho zmyslu.

Je úplne neprípustné, aby ktokoľvek si privlastňoval dobrá tohto sveta na úkor iných ľudí, aby si budoval vlastné bohatstvo a nadbytok za cenu biedy a chudoby iných ľudí. Konat' tak by bolo krádežou, porušením Siedmeho prikázania, bol by to zločin. Tak to opisuje aj Ježiš v jednom svojom podobenstve: „Keby si zlý sluha v srdci povedal: „Môj pán voľajako nejde“ ⁴⁹ a začal by biť svojich spolusluhov, jesť a piť s opilcami, ⁵⁰ pán toho sluhu príde v deň, keď to najmenej čaká, a v hodinu, o ktorej sa nenazdá, ⁵¹ oddelí ho a dá mu podiel medzi pokrytými; tam bude plač a škripanie zubami.“ (Mt 24,48-51) Sme Boží sluhovia a správcovia Jeho majetku, ktorý nám On zveril do správy, aby sme ho využívali pre dobro všetkých. To je podstata tohto princípu. Ak by sme to, čo nám Boh požehnal, nevyužívali týmto spôsobom, potom sme zlí správcovia. Spreneverili sme a vytunelovali, doslova!, Boží fond a Boží majetok, ktorý nám dal do správy! Na úkor iných ľudí, pre ktorých dobro nám ho zveril, sme si užívali my sami. Ak vieme takéto konanie odsúdiť na politikoch, ktorí tiež len spravujú spoločný majetok štátu a národa, potom isto dokážeme posúdiť podobné konanie aj čo sa týka nás samých, ako jednotlivcov, ako rodiny, ako malého spoločenstva, ako farnosti. „Právo na súkromné vlastníctvo, ktoré niekto získal alebo dostal, neruší pôvodné darovanie zeme celému ľudstvu. Všeobecné určenie dohier zostáva prvoradé, hoci zveľaďovanie spoločného dobra vyžaduje rešpektovanie súkromného vlastníctva, práva naň a jeho uplatňovania.“ (KKC 2403) „Človek, ktorý používa tieto dobrá, má považovať veci, ktoré oprávnené vlastní, nielen za svoje, ale aj za spoločné v tom zmysle, aby mohli byť na osoh nielen jemu, ale aj iným. Vlastníctvo nejakého majetku robí z jeho vlastníka správcu Prozreteľnosti, aby ho urobil výnosným a podelil sa o jeho výnos s inými, predovšetkým so svojimi príbuznými.“ (KKC 2404)

Aký je potom v tomto všetkom zmysel súkromného vlastníctva? Nebolo by lepšie, keby naozaj bolo tak „po komunisticky“ všetko spoločné a teda nikoho nič? Už sme sa toho dotkli minule, tak si len pripomeňme: „Nadobúdanie vlastníctva pozemských dohier je oprávnené, aby sa zabezpečila sloboda a dôstojnosť osôb, aby sa každému umožnilo postarať sa o svoje základné potreby a o potreby tých, ktorých má na starosti.“ (KKC 2402). Je to ako v rodine. Môžete deťom nedať žiadne vreckové, urobiť ich úplne závislými na Vás a vydierať ich tak. Alebo môžete dať všetky peniaze do krabičky a nechať, nech si z nich každý berie koľko chce – ale to by asi dobre nedopadlo. Alebo môžete každý mesiac rozdeliť primeranú časť peňazí svojim deťom (ak už sú na to zrelé), aby toto ich súkromné vlastníctvo im zaistilo životné potreby, slobodu, ale ich aj učilo zodpovednosti a rozumnému zaobchádzaniu s tým, čo im bolo zverené. Takto vaše peniaze slúžia všetkým, dobro všetkých a to tým asi najlepším spôsobom. A pretože každý má, vlastní niečo, čo je v jeho moci,

môže sa s tým skutočne deliť a tak vzrastať v láske a vzájomnej podpore a solidarite. Tak sa súkromné vlastníctvo stalo nástrojom nielen prežitia, ale rastu a dozrievania samej osobnosti detí – podľa slov Katechizmu: „Vlastníctvo má umožniť, aby sa medzi ľuďmi prejavovala prirodzená solidarita.“ (KKC 2402)

UVAŽUJEME:

Pozrite sa na svoj majetok, ktorý Vám Boh zveril – a to nielen na ten hmotný, ale aj na to, čomu dnes hovoríme „duševné vlastníctvo“. A tým ani tak nemyslím nejaké patenty či tantiémy z autorských diel, ale skôr schopnosti, talenty, zručnosti, postavenie, vplyv, ktoré máme.

Nakoľko si naozaj uvedomujeme, že to síce je naše – ale súčasne nie je naše, pretože v konečnom dôsledku všetko patrí Bohu, ktorý nám to zveril do správy? Je to presne ako v onom podobenstve o talentoch: Sluhovia na jednej strane talenty vlastnia, pretože s nimi môžu úplne slobodne a voľne narábať. Ale zároveň všetky talenty patria ich pánovi, ktorý určil, čo si želá, aby s nimi robili. Tretí sluha, aj keď svoj talent na konci čestne vrátil, je odsúdený, pretože ho aj tak spreneveril, nepoužil ho na to, k čomu mu bol zverený.

Ako je to teda s našim majetkom? Peniazmi? Domom? Záhradou? Autom? Postavením? Nadaním? Pre koho a ako ich využívame?

Tu ani tak nejde o to, že si povieme: *Ale veď ja prispievam, keď je zbierka, vždy dám desať, dokonca dvadsať eur na tie misie či na tú charitu! A keď stretnem bezdomovca, tiež mu dám euro. Ak treba, pomôžem!*

Ide o čosi viac. Ide o postoj, ako keď sa vylodí vojenská jednotka na nepriateľskom brehu, veliteľ urobí inventúru a povie si: *Máme tri tanky, päť diel, dvadsať guľometov, desať nákladniakov a stopäťdesiat vojakov – a teraz s týmto máme dobyť tamtú kótu!* Takisto by sme aj my mali pozerat' na seba a svoj majetok: *Máme dom, záhradu, slušný príjem, auto, styky, postavenie... a teraz, s týmto, máme dobyť túto obec pre Krista a vynaložiť to pre dobro všetkých jej obyvateľov!* Uvažujete takto? Je toto Váš bežný životný postoj? A napomáame aj tomu, aby svet, politika, obchod,... tiež naozaj slúžili spoločnému dobru všetkých? Ak nie, začnite sa tomu učiť!